

BESLUIT

Besluit van de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 37, eerste lid, van de Mededingingswet.

Betreft: 143/ De Telegraaf - NDB

Nummer: 143/11.F92

1. Op 12 maart 1998 heeft de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit een melding ontvangen waarin is medegedeeld dat de ondernemingen N. V. Holdingmaatschappij De Telegraaf en Nederlands Drukkerij Bedrijf B. V. het voornemen hebben een concentratie als bedoeld in artikel 27 van de Mededingingswet aan te gaan. Van de melding is mededeling gedaan in Staatscourant no. 51 van 16 maart 1998. Naar aanleiding van de mededeling in de Staatscourant zijn geen zienswijzen van derden naar voren gebracht. Ambtshalve zijn vragen gesteld aan verschillende marktpartijen.

I. DE PARTIJEN

2. N. V. Holdingmaatschappij De Telegraaf (hierna: "De Telegraaf") is een naamloze vennootschap opgericht naar Nederlands recht. Zij is houdstermaatschappij van een groep die wordt aangeduid als het Telegraaf-concern. De Telegraaf is actief op het gebied van de uitgifte van kranten, tijdschriften en huis-aan-huisbladen en het drukken ervan, zowel voor haar zelf als voor derden. De Telegraaf bezit vier dochterondernemingen die actief zijn binnen de grafische sector: Biegelaar en Jansen B.V. (diepdruktechniek), Drukkerij Van Ketel B.V. (cold-offsetdruktechniek), Franken B.V. (diepdruktechniek) en Eldee Offset B.V. (heatset-offsetdruktechniek).

3. Nederlands Drukkerij Bedrijf B.V. (hierna: "NDB") is een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid opgericht naar Nederlands recht. Zij is een 100% dochter van NDB Holding B.V., die op haar beurt voor 100% in handen is van de Stichting NDB. NDB is uitsluitend actief op het gebied van het drukken van tijdschriften en van promotioneel en direct-marketingdrukwerk door het hanteren van de heatset-offsetdruktechniek.

II. DE GEMELDE OPERATIE

4. Op grond van een schriftelijke overeenkomst tussen De Telegraaf, NDB Holding B.V. en NDB d.d. 6 februari 1998, zal De Telegraaf alle aandelen in NDB verwerven van NDB Holding B.V.

III. TOEPASSELIJKHEID VAN DE MEDEDINGINGSWET

5. De gemelde operatie is een concentratie in de zin van artikel 27, onder b, van de Mededingingswet. De hierboven, onder punt 4, omschreven transactie leidt er toe dat De Telegraaf middels de verwerving van alle aandelen in NDB de uitsluitende zeggenschap in NDB verwerft.

6. Uit de bij de melding ter beschikking gestelde omzetgegevens blijkt dat de gemelde concentratie binnen het toepassingsbereik van de Mededingingswet valt.

IV. BEOORDELING

A. RELEVANTE MARKTEN

Relevante productmarkt

7. Volgens partijen is de relevante productmarkt de markt voor het vervaardigen van drukwerk door het hanteren van de heatset-offsetdruktechniek.

8. De grafische industrie is naar techniek in vier segmenten te verdelen:

- (i) cold-offsetdruktechniek,
- (ii) diepdruktechniek,
- (iii) heatset-offsetdruktechniek, en
- (iv) vellendruktechniek.

9. De keuze voor een bepaalde druktechniek wordt enerzijds bepaald door het soort drukwerk (kwaliteit, uitvoering) en anderzijds door de gewenste omvang (oplage en aantal pagina's).

De cold-offsetdruktechniek wordt gebruikt voor producten die geen hoge kwaliteit vereisen. Deze techniek wordt overwegend gebruikt voor het drukken van kranten en in mindere mate voor eenvoudig reclamemateriaal. In beginsel wordt iedere in Nederland verschijnende krant in eigen beheer op een eigen cold-offsetdrukkers gedrukt.

De diepdruktechniek wordt gebruikt voor producten met hoge oplagen (minimaal 250.000) en met vaak een relatief groot aantal pagina's (tot over 100 pagina's). Deze druktechniek is geschikt voor kwalitatief hoogwaardig drukwerk, zoals publieks- en vaktijdschriften, radio- en televisiebladen, catalogi en reclamedrukwerk met hoge oplagecijfers.

De heatset-offsetdruktechniek wordt gebruikt voor producten met lage oplagen (minimaal 15.000) en met een laag aantal pagina's (katernen van 4, 8, 12, 24, of 32 pagina's). Deze druktechniek is geschikt voor het vervaardigen van boeken, tijdschriften en reclamedrukwerk met relatief lage oplagecijfers.

Bij de veldendruktechniek gaat het om (zeer) kleine oplagen (minimaal 100), zoals visitekaartjes, met relatief zwaar papier.

10. Volgens partijen kan op grond van de technische verschillen nauwelijks sprake zijn van substitutie tussen de verschillende druktechnieken. Mede hierdoor moeten de verschillende druktechnieken als afzonderlijke productmarkten worden aangemerkt. Voorts is gebleken dat aan de zijde van de aanbodkant financiële barrières bestaan met betrekking tot het wisselen van één druktechniek naar een andere druktechniek. Dit geldt met name voor de diepdruktechniek: een diepdrukkers is veel kapitaalintensiever (een machine kost rond fl.70 miljoen) dan een heatset-offsetdrukkers (dit is een investering die niet meer bedraagt dan fl.18 miljoen).

11. Ook de ambtshalve ondervraagde concurrenten en afnemers hebben in het algemeen te kennen gegeven dat zij de verschillende druktechnieken als afzonderlijke productmarkten beschouwen.

12. Voor de beoordeling van de gevolgen van de concentratie met betrekking tot het onderhavige geval kan in het midden blijven of de relevante markt zich beperkt tot ieder van de verschillende druktechnieken of dat de relevante markt moet worden aangemerkt als zijnde één allesomvattende markt waar alle bestaande druktechnieken in zijn opgenomen. In het onderhavige geval is de enige overlap tussen de activiteiten van partijen het vervaardigen van drukwerk door het hanteren van de heatset-offsetdruktechniek. De Telegraaf is alleen actief op dit gebied door haar 100%-

dochteronderneming Eldee Offset B.V. en NDB is uitsluitend werkzaam op het gebied van de heatset-offsetdruktechniek (zie punten 2 en 3). Zelfs wanneer de mededingingsanalyse zich beperkt tot het heatset-offsetdruktechnieksegment, hetgeen de nauwste productmarkt is die in aanmerking kan worden genomen, zal de concentratie niet tot gevolg hebben dat de daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze zal worden belemmerd (zie punt 17).

Relevante geografische markt

13. Volgens partijen leiden de verschillende druktechnieken tot verschillende geografische markten: het diepdruktechnieksegment is aan te merken als zijnde een Europese markt, aangezien de Nederlandse diepdrukdruckerijen zaken doen in een gebied met ongeveer een straal van 800 kilometer rondom Nederland (Denemarken, Duitsland, België en Engeland). Daarentegen is het heatset-offsetdruktechnieksegment beperkt tot Nederland, omdat de heatset-offsetdruckerijen vrijwel uitsluitend op nationaal niveau opereren. Voorts zijn de aanbiedingsvoorwaarden voor dit segment in het hele land homogeen.

14. Met betrekking tot de heatset-offsetdruktechniek hebben in het algemeen de ondervraagde concurrenten en afnemers bevestigd, dat zij Nederland als de relevante geografische markt beschouwen.

15. Voor de beoordeling van de gevolgen van de concentratie is het alleen van belang om de relevante geografische markt voor het heatset-offsetdruktechnieksegment af te bakenen. Immers, dit is het enige segment waar een overlap is waar te nemen tussen betrokken partijen. Met betrekking tot deze druktechniek kan, als voorgesteld door partijen, worden aangenomen dat de relevante geografische markt beperkt is tot Nederland.

B. GEVOLGEN VAN DE CONCENTRATIE

16. Uit de punten 12 en 15 is naar voren gekomen dat er alleen sprake is van overlap op het gebied van het vervaardigen van drukwerk door middel van de heatset-offsetdruktechniek. Zoals reeds eerder is vermeld in punt 3 is NDB uitsluitend actief in het vervaardigen van drukwerk door middel van het hanteren van de heatset-offsetdruktechniek. En zoals uiteengezet is in punt 2 bezit De Telegraaf vier dochterondernemingen die actief zijn binnen de grafische sector: van deze ondernemingen is alleen Eldee Offset B. V. actief op het gebied van de heatset-offsetdruktechniek.

17. Op de Nederlandse markt voor de heatset-offsetdruktechniek beschikt De Telegraaf (via Eldee Offset) over een marktaandeel van minder dan 1,5% en NDB beschikt over een marktaandeel van 4,5%.

18. Het heatset-offsetdruktechnieksegment is in Nederland versnipperd (rond 20-25 bedrijven werkzaam). Dit segment wordt gekarakteriseerd door de aanwezigheid van een aantal grote concurrenten zoals Foto Smeets de Boer, de Brouwer Groep, Thijsen Buren en de Senefelder Groep (enkele van deze kunnen ook andere druktechnieken dan de heatset-offsetdruktechniek aanbieden).

19. Gelet op de geringe marktaandelen van partijen met betrekking tot het Nederlandse heatset-offsetdruktechnieksegment en het grote aantal concurrenten dat in dit segment werkzaam is, zal de concentratie niet tot gevolg hebben dat de daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

V. CONCLUSIE

20. Na onderzoek van deze melding, is de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit tot de slotsom gekomen dat de gemelde operatie binnen de werkingssfeer van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht valt. Hij heeft geen reden om aan te nemen dat als gevolg van die concentratie een economische machtspositie kan ontstaan of worden versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

21. Gelet op het bovenstaande deelt de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit mede dat voor het tot stand brengen van de concentratie waarop de melding betrekking heeft geen vergunning is vereist.

OPENBARE VERSIE

Datum: 8 april 1998

w.g. A.W. Kist

Directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd beroepschrift indienen bij de arrondissementsrechtbank te Rotterdam, sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM, Rotterdam.